

Uitleg en kwalificatie van een overeenkomst

P.J. Tanja & G.J. Standhardt, datum 24-03-2020

Datum

24-03-2020

Auteur

P.J. Tanja & G.J. Standhardt^[1]

Auteursprofiel

[P. Tanja](#)

G.J. Standhardt

Folio weergave

[Download gedrukte versie \(PDF\)](#)

JCDI

JCDI:ADS193499:1

Vakgebied(en)

Verbintenissenrecht / Overeenkomst

Deze bijdrage ziet op de kwalificatie van een overeenkomst als een 'benoemde' overeenkomst, waarop dwingende wettelijke bepalingen van toepassing zijn. In het Inscharing arrest van 20 december 2019 (ECLI:NL:HR:2019:2034) maakt de Hoge Raad duidelijk dat een overeenkomst eerst moet worden uitgelegd en vervolgens pas gekwalificeerd. De inhoud en feitelijke uitvoering van een overeenkomst gaan bij kwalificatie vóór de partijbedoeling. De auteurs gaan in op de eerdere jurisprudentie omtrent de kwalificatie van overeenkomsten en de bijdrage die het Inscharingarrest hieraan levert.

1. Inleiding

Voor de meeste contracten geldt vrijheid blijheid. Op deze contracten zijn de algemene gelaagde regels van Boek 3 en Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek (BW) over rechtshandelingen en obligatoire overeenkomsten van toepassing. Daarentegen geldt voor sommige specifieke overeenkomsten dat de wet nadere (dwingende) regels bevat, zoals voor koop, huur, opdracht, agentuur, enz., met mogelijk verstrekkende gevolgen voor de rechten en verplichtingen van partijen. Dat roept de vraag op wanneer een overeenkomst kwalificeert als zo'n specifiek in de wet 'benoemde' overeenkomst, welke gezichtspunten daarbij van belang zijn en of partijen invloed kunnen uitoefenen op die kwalificatie.

Deze vragen stonden tevens centraal in het recente *Inscharing* arrest dat de aanleiding vormde van deze bijdrage (HR 20 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:2034 (*Inscharing*)). In het *Inscharing* arrest probeerde één van partijen te ontkomen aan de dwingende wettelijke bepalingen van pacht door de overeenkomst te kwalificeren als een overeenkomst tot inscharing, dat wil zeggen het laten grazen van andermans vee op eigen of gezamenlijk land (niet (dwingend) in de wet geregeld).^[2] In zijn uitspraak geeft de Hoge Raad een stappenplan voor de kwalificatie van overeenkomsten die de bestaande rechtspraak verheldert.

Voordat wij dit uiteenzetten, bespreken wij hieronder eerst het belang van kwalificatie en de stand van het recht tot het *Inscharing* arrest (voor zover nog relevant). Daarbij stippen wij volledigheidshalve ook de variant aan dat een overeenkomst aan meerdere wettelijke omschrijvingen voldoet en dus een gemengde kwalificatie mee kan krijgen, met als gevolg dat meerdere wettelijke regimes van toepassing kunnen zijn (art. 6:215 BW).

2. Juridisch kader voor de kwalificatie van een overeenkomst

2.1 Het belang van kwalificatie

De wet kent diverse specifiek geregelde overeenkomsten. Voor sommige van dit soort 'benoemde' of 'gekwalificeerde' overeenkomsten geldt dat de daarvoor gestelde wettelijke regels van dwingend recht zijn. Bekende voorbeelden zijn de arbeidsovereenkomst, pacht, huur van bedrijfsruimte en agentuur, alle geregeld in Boek 7 BW.

Het gegeven dat de wet benoemde overeenkomsten kent waarvoor speciale regels gelden, brengt mee dat van belang is hoe moet worden vastgesteld wanneer een overeenkomst aan de omschrijving voldoet van een bepaalde benoemde overeenkomst. Dit heet 'kwalificatie' van de overeenkomst. Wij noemen twee punten ter illustratie van het belang van kwalificatie.

Ten eerste het onderscheid tussen agentuur en distributie. Bij de agentuurovereenkomst is sprake van de situatie waarin de handelsagent een bemiddelaar en soms vertegenwoordiger van de principaal is. Bij de distributieovereenkomst koopt en verkoopt de distributeur op eigen rekening en voor eigen risico. De distributieovereenkomst is niet in de wet geregeld, de agentuurovereenkomst wel en zelfs deels dwingendrechtelijk (zoals de aan de agent te betalen provisie bij het eindigen van de agentuurovereenkomst; art. 7:442 jo. 7:445 BW). Als een overeenkomst dus kwalificeert als agentuur, scheept dat partijen op met deels dwingende regelgeving die niet voor distributie geldt. Een variant hierop is het verschil tussen een agentuurovereenkomst en een arbeidsovereenkomst. Als partijen de overeenkomst aanmerken als agentuur, terwijl eigenlijk sprake is van loon en een gezagsverhouding, is de overeenkomst allicht feitelijk aan te merken als een arbeidsovereenkomst, met het daarbij horende regime van Titel 10 van Boek 7 BW. Weer een voorbeeld van het belang van kwalificatie is het verschil tussen pacht en inscharing. Beide gaan over het gebruik van land, maar pacht is dwingendrechtelijk is geregeld in Titel 5 van Boek 7 BW en kent allerlei haken en ogen, terwijl dat niet voor inscharing geldt. Over dit laatste voorbeeld komen wij zo te spreken. Het lag voor in het in de inleiding al genoemde *Inscharing* arrest. Ten tweede noemen wij art. 6:215 BW, dat ziet op zogenaamde 'gemengde overeenkomsten', dat wil zeggen overeenkomsten die voldoen aan de omschrijving van twee of meer benoemde overeenkomsten. Bij gemengde overeenkomsten is de vraag welke wetsbepalingen van toepassing zijn. De hoofdregel is cumulatie, maar dat geldt niet als de verschillende bepalingen onverenigbaar zijn. De gemengde overeenkomst stond bijvoorbeeld centraal in het *Kasteelcatering* arrest (2017),^[3] waarin een bedrijf de catering verzorgde van een kasteel (overeenkomst van opdracht; art. 7:400-468 BW) en in dat kader een deel van het kasteel huurde (huur van bedrijfsruimte; dwingendrechtelijk art. 7:290-310 BW). De Hoge Raad bekrachtigde het oordeel van het hof dat de regels van opzegging van een huurovereenkomst van bedrijfsruimte enerzijds en anderzijds de regels voor opzegging van een overeenkomst van opdracht (catering) onverenigbaar zijn en dat in het concrete geval het verlenen van cateringdiensten zodanig centraal stond, dat de regels voor opzegging van de overeenkomst van opdracht moesten worden toegepast.^[4] Welke kwalificatie een overeenkomst meekrijgt, is dus van groot belang voor de (contractuele) rechten en verplichtingen van partijen. Hoe dient die kwalificatie te gebeuren? Prevaleert bijvoorbeeld de partijbedoeling daarbij, zodat partijen met het listig opstellen van het contract mogelijk de toepasselijkheid van dwingendrechtelijke regimes kunnen voorkomen of beoordeelt de rechter veeleer objectief of de overeenkomst als de ene of de andere variant kwalificeert? In het al zo even genoemde *Inscharing* arrest (2019) gaf de Hoge Raad voor het eerst een duidelijk getrappt model om vast te stellen hoe een overeenkomst moet worden gekwalificeerd. Wij bespreken dit arrest hieronder nader.

2.2 Feitelijke uitvoering en inhoud van de overeenkomst gaat vóór subjectieve partijbedoeling

Wanneer de partijbedoelingen bij de totstandkoming van de overeenkomst en de feitelijke uitvoering daarvan van elkaar verschillen, gaat de feitelijke uitvoering voor bij de kwalificatie.^[5] Dat betekent dat de kwalificatie van dezelfde overeenkomst in de tijd kan verschillen. Wanneer twee partijen die een distributieovereenkomst hebben gesloten tijdens hun samenwerking besluiten dat de distributeur niet langer in eigen naam en voor eigen rekening en risico opereert, maar op naam van en voor rekening en risico van de leverancier, verandert het wezen van hun overeenkomst naar agentuur, terwijl de naam en de tekst van het contract dat onder hun rechtsverhouding ligt hetzelfde blijven.^[6] Advocaat-Generaal Valk, die ook de conclusie bij het *Inscharing* arrest schreef, noemt dit 'dynamische uitleg': het verschijnsel dat een rechtsverhouding van inhoud kan veranderen, omdat de contractsuitleg op een later moment tot een andere uitkomst kan leiden dan eerder het geval was.^[7]

Omwille van de rechtszekerheid wordt een dergelijke dynamische uitleg van een overeenkomst niet altijd even snel aangenomen. Zo maakte de Hoge Raad uit dat een stageovereenkomst niet geruisloos kan overgaan in een arbeidsovereenkomst.^[8] Hetzelfde geldt voor een arbeidsovereenkomst met een uitzendbureau, waarbij de Hoge Raad overweegt dat "de rechtszekerheid zich [verzet] tegen een geruisloze vervanging van de [...] bestaande verhouding van ingeleende werknemer tot inlener in een arbeidsovereenkomst, waarvan voor geen van de partijen duidelijk zou zijn op welk tijdstip zij zich zou hebben voltrokken."^[9]

Dat de feitelijke uitvoering van een overeenkomst en de inhoud die partijen daaraan daadwerkelijk geven voor de kwalificatie van die overeenkomst prevaleert boven de subjectieve partijbedoelingen, is logisch wanneer men bedenkt dat de dwingendrechtelijke regimes die van toepassing zijn op sommige benoemde overeenkomsten vaak strekken tot bescherming van een zwakkere contractspartij^[10] of bijvoorbeeld een zekere uniformiteit waarborgen (zoals bij pacht). Door aan te sluiten bij de materiële werkelijkheid in plaats van de door partijen gecreëerde werkelijkheid, wordt voorkomen dat partijen een bepaald dwingendrechtelijk regime ontwijken door op papier de schijn te wekken dat hun overeenkomst niet aan de wettelijke omschrijving van dat regime voldoet.

De grote waarde die de Hoge Raad hecht aan de feitelijke inhoud en uitvoering van de overeenkomst als bepalende factor bij de kwalificatie van een overeenkomst, werpt de vraag op wat nog het belang is van de kwalificatie die partijen voor ogen stond bij het sluiten van de overeenkomst. Anders gezegd: kunnen partijen bij het opstellen van het contract nog wel invloed uitoefenen op de kwalificatie van de overeenkomst?

In de praktijk proberen partijen hun stempel te drukken op de kwalificatie van hun overeenkomst door daarin een kwalificatiebeding op te nemen. Zo wordt in distributieovereenkomsten regelmatig opgenomen dat de relatie tussen partijen

niet kwalificeert als agentuur en dat de toepassing van Afdeling 7.7.4. BW daarom is uitgesloten. Ook bepalingen die een overeenkomst tot het verrichten van werk bestempelen als overeenkomst van opdracht en niet als een arbeidsovereenkomst, of bepalingen die ertoe moeten leiden dat een minder strikt huurregime van toepassing is, zijn gangbare kwalificatiebepalingen. Dergelijke kwalificatiebepalingen zijn echter niet beslissend voor de kwalificatievraag^[11], net zo min als de naam die partijen aan de overeenkomst meegeven. Het kan goed voorkomen dat een overeenkomst die partijen als agentuurovereenkomst bestempelen in feite kwalificeert als distributie.^[12] Toch werd in de lagere rechtspraak af en toe waarde gehecht aan de formulering en benaming van een overeenkomst.^[13] In het *Inscharing* arrest scheidt de Hoge Raad meer duidelijkheid over de relevantie van dit soort contractueel vastgelegde partijbedoelingen voor de kwalificatievraag.

3. De achtergrond van het *Inscharing* arrest

De feiten die tot het *Inscharing* arrest leidden, gaan over paarden. In dit geval had de eiser met zijn bedrijf een paardenfokkerij (de Paardenfokker). De verweerder was eigenaar van een aantal percelen weiland (de Eigenaar). De Eigenaar vond het goed als de Paardenfokker daarop zijn paarden zou laten grazen. Het bedrijf van de Paardenfokker betaalde de Eigenaar daarvoor EUR 4.000 per jaar. Dit hadden de Paardenfokker en de Eigenaar mondeling zo afgesproken in 2008. Ongeveer zeven jaar later - in 2014-2015 - ondertekenden de Eigenaar en de Paardenfokker alsnog twee stukken waarin zij verklaarden dat al die tijd sprake was geweest van een mondelinge overeenkomst tot inscharing van paarden. Maar niet lang daarna sommeerde de Eigenaar de Paardenfokker dat hij met zijn paarden diende te vertrekken uit de weide. De Paardenfokker was niet voor één gat te vangen. Hij stelde dat er sprake was van pacht in de zin van artikel 7:322 BW, dat wil zeggen pacht voor onbepaalde duur die niet opzegbaar is, en weigerde met zijn paarden te vertrekken. Het wordt een procedure. De Eigenaar vordert ontruiming. De kantonrechter wijst die vordering toe. Er ontstaan twee vragen. De eerste is: wie was de wederpartij van de Eigenaar, de Paardenfokker zelf of diens bedrijf, de paardenfokkerij? De tweede vraag is: hoe moet de overeenkomst worden gekwalificeerd, pacht (met de dwingendrechtelijke regels van dien) of niet? Het hof vindt dat de Paardenfokker zelf als contractspartij van de Eigenaar heeft te gelden, omdat uit niets blijkt dat hij optrad als vertegenwoordiger van zijn bedrijf. Daarnaast overweegt het hof dat of al dan niet sprake is van pacht een kwestie van uitleg is. Het hof signaleert dat als de overeenkomst als pacht kwalificeert, dit bijvoorbeeld gevolgen heeft voor de opzegbaarheid van de overeenkomst, omdat dit bij pacht wettelijk is geregeld (zoals in het al genoemde art. 7:322 BW, dat in de weg staat aan opzegging). Het hof oordeelt uiteindelijk dat geen sprake was van pacht, aangezien niet blijkt dat de bedoeling van partijen daarop was gericht, temeer nu zij in 2015 hun eerdere mondelinge overeenkomst hadden omschreven als een "*Jaarlijkse overeenkomst van inscharing (begrazing van paarden)*" (een kwalificatiebeding). De Paardenfokker gaat daarop in cassatie. Bij het bespreken van deze cassatie concentreren wij ons, gezien de beperkte omvang van deze bijdrage, op de kwestie van de kwalificatie van de overeenkomst. Daarom laten we het verderop in deze bijdrage slechts bij een signalering van wat de Hoge Raad overweegt ten aanzien van de vraag wie de contractuele wederpartij was van de Eigenaar, ofschoon de overwegingen van de Hoge Raad daarover interessant en vernieuwend zijn.

4. De verhouding tussen kwalificatie en uitleg van een overeenkomst: nieuw spoorboekje van de Hoge Raad

De Hoge Raad zet een streep door de redenering van het hof waarom de overeenkomst tussen de Eigenaar en de Paardenfokker kwalificeert als een overeenkomst van inscharing en niet als een pachtovereenkomst. Volgens de Hoge Raad heeft het hof het recht onjuist toegepast door "*voor de kwalificatie van de overeenkomst beslissend te achten of partijen de bedoeling hebben gehad een pachtovereenkomst aan te gaan.*"^[14] Dat is onjuist: de bedoeling van partijen en de wijze waarop partijen uitvoering aan de overeenkomst hebben gegeven, is van belang bij de beantwoording van de vraag die aan de kwalificatie van de overeenkomst *voorafgaat*, namelijk de vraag naar de inhoud en uitleg van een overeenkomst. Als de rechter deze vraag heeft beantwoord, moet hij deze vervolgens kwalificeren, maar daarbij zijn de subjectieve partijbedoelingen niet meer van belang. De Hoge Raad maakt dus een onderscheid tussen uitleg en kwalificatie. Een rechter die een contract wil kwalificeren dient volgens de Hoge Raad twee opeenvolgende vaststellingen te doen: eerst moet de inhoud van de overeenkomst worden vastgesteld (de uitlegfase) waarna kan worden vastgesteld onder welke wettelijke omschrijving de overeenkomst valt (de kwalificatiefase). De vraag naar de inhoud van de overeenkomst – welke rechten en verplichtingen zijn partijen overeengekomen? – dient te worden beantwoord aan de hand van de Haviltexmaatstaf. Daarbij komt het aan op de zin die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs aan deze bepalingen mochten toekennen en op hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten.^[15] De kwalificatie van de overeenkomst wordt echter bepaald door de feitelijke inhoud van de overeenkomst (en dus ook de uitvoering daarvan). De vraag is dan of die voldoet aan een wettelijke omschrijving van een benoemde overeenkomst (in het *Inscharing* arrest de omschrijving van pacht). In de praktijk zal het onderscheiden van deze stappen niet altijd goed mogelijk zijn. De rechter legt de overeenkomst uit met een schuin oog op de wet en met in zijn achterhoofd de vraag of partijen al

dan niet hebben geprobeerd een wettelijke regime te omzeilen.

Wat wel duidelijk wordt uit deze uitspraak, is dat de wijze waarop partijen de overeenkomst zelf kwalificeren niet van belang is. De Hoge Raad schrijft:

“Niet van belang is of partijen ook daadwerkelijk de bedoeling hadden de overeenkomst onder de regeling van pacht te laten vallen. Waar het om gaat, is of de overeengekomen rechten en verplichtingen voldoen aan de wettelijke omschrijving van de pachtovereenkomst.”^[16]

5. De bijdrage van het *Inscharing* arrest: verheldering, geen vernieuwing

Het is op zich wel begrijpelijk dat het hof in het *Inscharing* arrest de kwalificatie van de overeenkomst tussen partijen afhankelijk had gesteld van of zij de bedoeling hadden gehad een pachtovereenkomst te sluiten. Het hof maakte niet het door de Hoge Raad geziene onderscheid tussen uitleg en kwalificatie, maar zag de kwalificatievraag als een kwestie van uitleg. Daarbij was het hof mogelijk op het verkeerde been gezet door eerdere rechtspraak van de Hoge Raad. Zo overwoog de Hoge Raad in het arrest *Searocco/Altena* (2015) nog dat of een overeenkomst in een concreet geval (mede) kan worden aangemerkt als een benoemde overeenkomst afhankelijk is “*van uitleg van de rechtshandeling in het licht van alle omstandigheden van het geval aan de hand van de Haviltexmaatstaf, te beoordelen met inachtneming van de hiervoor vermelde wettelijke regels.*”^[17] Hierbij was volgens het *Groen/Schoevers* arrest (1997) van belang “*hetgeen [partijen] bij het sluiten van de overeenkomst voor ogen stond, mede in aanmerking genomen de wijze waarop zij feitelijk aan de overeenkomst uitvoering hebben gegeven en aldus daaraan inhoud hebben gegeven.*”^[18] Deze rechtspraak kon worden opgevat alsof de subjectieve partijbedoelingen van belang zijn voor de kwalificatie van de overeenkomst in plaats van alleen voor het bepalen van de inhoud van de overeenkomst.^[19]

De Hoge Raad verduidelijkt in het *Inscharing* arrest zijn eerdere rechtspraak. In het *Groen/Schoevers* overwoog de Hoge Raad dat de partijbedoelingen en de feitelijke uitvoering van de overeenkomst gezichtspunten zijn om de *inhoud* van een overeenkomst te bepalen, op grond waarvan de rechter vervolgens moet bepalen of de overeenkomst behoort tot een van de in de wet geregelde bijzondere overeenkomsten.^[20] In deze bewoordingen lag het onderscheid tussen uitleg en kwalificatie al impliciet besloten, maar het is helderder dat de Hoge Raad dit onderscheid in het *Inscharing* arrest expliciet maakt.

Hiermee sluit het *Inscharing* arrest zowel aan bij eerdere jurisprudentie over kwalificatie als bij de jurisprudentie die er bestaat over gemengde overeenkomsten in de zin van artikel 6:215 BW. Bij het beantwoorden van de vraag of een dwingendrechtelijk regime van toepassing is op een dergelijke overeenkomst, doet het er niet toe hoe een overeenkomst is vormgegeven, benoemd of geformuleerd maar wordt er door de constructie die partijen aan hun handelingen hebben gegeven heen gekeken.^[21] De Belastingkamer van de Hoge Raad vatte dit kernachtig samen door te stellen dat “*de juridische kwalificatie van een overeenkomst wordt bepaald door de inhoud van die overeenkomst en niet door de naam die partijen aan de overeenkomst hebben gegeven.*”^[22]

6. Andere bijdrage van het *Inscharing* arrest: wie de contractuele wederpartij is, kan gaandeweg veranderen

Ook in de andere vraag die in deze zaak voorlag – wie is de wederpartij van de Eigenaar, de Paardenfokker of diens bedrijf? – geeft de Hoge Raad er blijk van aan te willen sluiten bij de feitelijke situatie waarop de rechtsverhouding ziet, ook als deze gedurende hun samenwerking verandert. De Hoge Raad overweegt namelijk dat het niet uitgesloten is dat “*op enig moment na het sluiten van de overeenkomst een ander dan een van de oorspronkelijke contractspartijen in plaats van die oorspronkelijke contractspartij dient te worden aangemerkt als contractspartij.*” Deze overweging is vernieuwend: gaandeweg kan een ander de contractuele wederpartij worden, zonder dat sprake hoeft te zijn van bijvoorbeeld contractsovername (art. 6:159 BW). Het gaat het bestek van deze bijdrage te buiten om hier nader op in te gaan, maar deze overweging zal andere pennen nog in beweging brengen.

7. Conclusie

Door een onderscheid te maken tussen de uitlegfase en de kwalificatiefase van een overeenkomst, krijgt de feitenrechter als het ware een stappenplan mee: na de uitleg van wat partijen met elkaar overeengekomen zijn conform de Haviltexmaatstaf, is het vervolgens aan de rechter om de overeenkomst te kwalificeren en te bepalen of de rechtsverhouding onder een dwingendrechtelijke regeling valt. Daarbij is niet van belang of partijen ook daadwerkelijk de bedoeling hadden om de overeenkomst onder die regeling te laten vallen. Ook de formulering en benaming van een contract doen er in deze niet toe. Uiteindelijk is het de feitelijke werkelijkheid die telt, niet de papieren werkelijkheid.

Voetnoten

[1]

Paul Tanja en Geertje Standhardt zijn advocaten op de praktijkgroepen Cassatie en Commerciële Contracten bij BarentsKrans.

[2]

Voor de wat minder plattelands geschoolde juristen onder ons: inscharing wordt dus niet uitgesproken als '*insharing*', maar is een oud Nederlands begrip.

[3]

HR 10 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:405 (*Kasteelcatering*).

[4]

HR 10 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:405 (*Kasteelcatering*), rov. 3.3.5.

[5]

Gerechtshof Amsterdam 11 april 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:1275.

[6]

HR 16 januari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AM2315, (*Badawy/Atlanta*). Zie ook: HR 2 september 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ3876, waarin een samenwerking van dierenartsen op losse overeenkomsten van opdracht door de feitelijke gang van zaken overging in een maatschapsovereenkomst.

[7]

Valk, 'Verder denken over de uitleg van rechtshandelingen', *NJB1360* (2018).

[8]

HR 28 juni 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC2118 (*Verhoef/Van Zuijlen*).

[9]

HR 6 april 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD8186 (ABN AMRO/Malhi), rov. 3.4.

[10]

Asser/Houben 7-X (2019), nr. 17.

[11]

HR 29 mei 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH7356 (*Plak/Plak*) rov. 3.7.2.

[12]

HR 16 januari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AM2315 (*Badawy/Atlanta*).

[13]

Zie onder andere: Hof 's-Hertogenbosch 26 oktober 2004, ECLI:NL:GHSHE:2004:AR7508, Hof Amsterdam 30 januari 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:426 en Hof Arnhem-Leeuwarden 10 juli 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:6333.

[14]

HR 20 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:2034 (*Inscharing*), rov. 3.2.4.

[15]

HR 13 maart 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4158 (*Haviltex*).

[16]

HR 20 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:2034 (*Inscharing*), rov. 3.2.2.

[17]

HR 10 juli 2015, ECLI:NL:HR:2015:1830 (*Searocco/Altena*) rov 3.3.2.

[18]

HR 14 november 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZC2495 (*Groen/Schoevers*), rov. 3.4.

[19]

Verhulp constateert in zijn noot bij het *Inscharing* arrest in *JAR* 2020/30 dat dit vaak gebeurt, zoals bij Bouwens, Duk & Bij de Vaate, *Arbeidsovereenkomstenrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2018, p. 9, en A.R. Houweling e.a. (red.): Loonstra en Zondag, *Arbeidsrechtelijke Themata I*, Den Haag: BJu 2018, p. 153.

[20]

HR 14 november 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZC2495 (*Groen/Schoevers*), rov. 3.4.

[21]

HR 13 juni 2014, ECLI:NL:HR:2014:1385 (*Gratis mobiele telefoon*), rov 3.4.2.

[22]

